ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ

ಸಂವಾದ

೧೩

ಈ ಸಂಕಲನದ ಸಂಪಾದಕರು

ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ

ಸಂವಾದ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ಲೇಖಕರು ;

* **ಬಿ. ವಿ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ,** ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎ. ವಿ. ಕೆ. ಕಾಲೇಜು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
* **ಚಂದ್ರಶೇಖರ ತಾಳ್ಯ,** ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಕೆ. ಎನ್. ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
* **ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ,** Band Stand Apartments 212-A, BAND STAND, BANDRA BOMBAY-400050
* **ಸ. ಉಷಾ,** ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರ ಕಾಲೇಜು, ಅರಸೀಕೆರೆ.
* **ರಾಮಗಿರಿ ರವೀಂದ್ರ,** ಬೆರಳಚ್ಚುಗಾರರು, ರೇಷ್ಮೆ ಸಹಾಯಕ ಅಧಿಕಾರಿಯವರ ಕಛೇರಿ, ತ್ಯಾಗರಾಜನಗರ, ಚಳ್ಳಕೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
* **ಎಚ್. ಪ್ರೇಮಲೀಲಾ**
* **ಜಯಂತ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ,** 2-ದಿ-57, ವೈಶಾಲಿ ನಗರ, ಬಾಲರಾಜೇಶ್ವರ ರೋಡ್ ಮುಳುಂದ (west) ಬೊಂಬಾಯಿ-80
* **ದಿವಂಗತ ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ** [ಆನಂದಕಂದ]
* **ಮುಕುಂದ ಜೋಶಿ,** A-6 Sejal Apartment Devidayal Rd., Mulund (west) Bombay-400080.
* **ಗೌರೀಶ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ,** ಮಣಿಭದ್ರ ರಸ್ತೆ, ಗೋಕರ್ಣ-581326.
* **ಅನುಪಮಾ ನಿರಂಜನ,** ನಂ. 515, 7th ಮೇನ್, 5 ನೆ ಬ್ಲಾಕ್, ಜಯನಗರ ದಕ್ಷಿಣ ಬೆಂಗಳೂರು-41.
* **ರಾಘವೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ,** ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರದ ಉಪನ್ಯಾಸಕ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು, ಮಲ್ಲಾಡಿಹಳ್ಳಿ-577531

ಹಿಂದು ಧರ್ಮ,

ರಾಂ ಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯ
ಅನು : ಬಿ. ವಿ. ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ

ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷ :

ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಸಮರ ಕಳೆದ 5000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅದರ ಅಂತ್ಯ ಇನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಸಮರ ಹಿಂದು ಧರ್ಮದೊಳಗಿನ ಉತ್ತಾತ್ತರ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧರ ನಡುವಿನದಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೇಯಲು ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಗ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಅಪರೂಪವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ದೇಶದೊಳಗೆ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಅದೇ ಆಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಘರ್ಷಣೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆಗೀಡಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ರಕ್ತ ಹರಿಸಿವೆ; ಸ್ವಲ್ಪ ಅಥವಾ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದ ನಂತರ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತಿವೆ. ಹಿಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ನಿರಂತರ ತಾಕಲಾಟ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ನಡೆದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಇಂದಿಗೂ ದೊರಕಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ಯೆಯ ಮೂಲ ಕಾರಣಗಳ ಸುತ್ತ ಒಂದು ಮಂಜಿನತೆರೆ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕ್ರೈಸ್ತ, ಇಸ್ಲಾಂ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತಾಂಧ ಗುಂಪುಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಆಗ ಉದಾತ್ತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಾಂಟ್, ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸುಧಾರಣೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿರೋಧಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ದಾರಿ

ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಮತ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಾಂಟ್ ಮತಗಳು ತಮ್ಮ ಅನೇಕ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೊಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಉದಾತ್ತ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಮತಾಂಧ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮವು ತತ್ವಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರೆ ಇಸ್ಲಾಮಿನ ಷಿಯ – ಸುನ್ನಿ ಇಬ್ಭಾಗವು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯ ವಿವರದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಹೀನಯಾನ ಮತ್ತು ಮಹಾಯಾನಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಅವು ಎಂದೂ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರ ರಕ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವುಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತಾತ್ವಿಕವಾದುದಾಗಿದ್ದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯೊಡನೆ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಇಬ್ಭಾಗ ಎಂದೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ವಿಘಟನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮತ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪಂಗಡವಾಗಿ ಹಿಂದು ಧರ್ಮಕ್ಕೇ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾತ್ವಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದೆ ಹಾಗೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಹೊಸ ಮತಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಹಿಂಥು ಧರ್ಮವು ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟಾಂಟ್ ಧರ್ಮದಷ್ಟೇ ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೆಥೊಲಿಕ್ ಸಂಘಟನೆಯು ಒಳಪಂಗಡಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವಂತೆಯೇ ಹಿಂದು ಧರ್ಮವೂ ಖಚಿತವಲ್ಲದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಒಳಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಏಕತೆಯ ಮುಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದು ಧರ್ಮ ಮೂಢ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧರ ಆಟದ ಬಯಲಾಗಿರುವಂತೆ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ವೈಶಾಲ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ.

ಏಕೆ ಹಿಂದು ಧರ್ಮ ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತನ್ನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದಕ್ಕೆ, ಮುಂಚೆ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಜಾತಿ, ಮಹಿಳೆ, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಉದಾತ್ತ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ನಿರಂತರ ತೂಗಾಟದಿಂದ ಹಿಂದು ಧರ್ಮ ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗಿದೆ.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ವೇದಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಾರದು ಮತ್ತು ಓದಬಾರದು ಎಂದು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಕಟ್ಟಳೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆ ಕೆಲವು ಹಿಂದುಗಳ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಹಿಂದುಗಳು ಕಾಸಿದ ಸೀಸವನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಿವಾಜಿ ಹಿಂದು ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ರಾಜನಾಗಿ ಕಿರೀಟ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಅವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಷರತ್ತಿಗೆ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪಾಣಿಪತ್ತಿನ ಕೊನೆಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭಾರತದ ಕಿರೀಟವು ಬ್ರಿಟೀಷರ ವಶವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಹಿಂದು ಸೇನಾಧಿಪತಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಜಾತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಟೆಂಟ್ ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಜಗಳವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮತಾಂಧ ಹಿಂದು ಗಾಂಧಿಯತ್ತ ಬಾಂಬ್ ಎಸೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಿಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಬಯಸಿದ. ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಹಿಂದು ಕ್ಷೌರಿಕನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೌರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಕೆಲವು ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲದವರ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಅವನು ತುಂಬಾ ಉತ್ಸಾಹಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಎರಡು ಭೀಕರ ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ನಡೆದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಮೂಲೋತ್ಪಾಟನದ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಉಪನಿಷತ್ತು ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾಡಲಾದ ಆಕ್ರಮಣಗಳ ಸ್ವಭಾವ, ಧಾಟಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಿಂದ ಅವು ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ಕಾಲಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದವಾಗಿವೆ. ಒಂದು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಕಾಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಖಂಡನೆಯ ಕಾಲ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ತನಿಖೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡೋಣ. ಮೌರ್ಯರ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತರ ಎರಡು ಉಜ್ವಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮಗ್ರ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಜಾತಿ ಪೂರ್ಣ ನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೆಲವು ಕಾಲ ತುಂಬಾ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಡಿಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮತಾಂಧತೆ ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತತೆಗಳು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಹೊಸೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದು ಇತಿಹಾಸದ ಯಾವುದೇ ಎರಡು ಕಾಲಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಹುರಿ ಬಲವಾಗಿರುವುದಾಗಿದೆ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತತೆ ಬಲವಾಗಿದೆ. ಮತಾಂಧತೆ ಉಸಿರೆತ್ತುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಾರದು. ಆದರೆ ಮತಾಂಧತೆಯು ಉದಾತ್ತತೆಯ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ನುಸುಳಿ ತನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವುದು ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ. ಜನರು ವೃತ್ತಿಸಂಬಂಧವಾದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನರು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಆದರೆ ವಿರುದ್ಧ ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ವೈಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ರೂಢಿಮೂಲವಾದ ಹಿಂದು ಮನಸ್ಸುಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಘರ್ಷದ ವಾತಾವರಣ ಈಗ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾತಿಯು ಅದರ ಕೆಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಸಡಿಲವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ರೂಢಿ ಮೂಲವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ. ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷವು ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದೆ ಮುಂದುವರೆಯುವ ಭೀತಿ ಇದ್ದೇ ಇದೆ.

ಮಹಿಳೆ :

ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಯಾರೆಂಬುದು ಮಹಿಳೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, 3000 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಜಾಬಾಲಳಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಯಾರೆಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಂತಳೆಂದು ಅವಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವಳ ಮಗನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಅವನನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕಿತು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕುಟುಂಬದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದರ ವಿರುದ್ಧ ಉದಾತ್ತಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನದಿಮೂಲದಂತೆ ಅದೂ ಸಹ ಕೆಸರಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೀಡಾದ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ದೋಷ ಅಥವಾ ಕಳಂಕ ತಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವಳು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ತನಗೆ ತಾನೆ ಪರಿಶುದ್ಧಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಿಳೆಗೆ ಮದುವೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಹಕ್ಕು ಇದೆ. ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ ಉಜ್ವಲ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಉದಾತ್ತ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಇದ್ದರೆ, ಮತಾಂಧ

ಕಾಲಗಳು ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಆಸ್ತಿಯ ತುಂಡನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿ ತಂದೆ, ಗಂಡ ಅಥವಾ ಮಗನ ಅಧೀನಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಧ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದು ಮಹಿಳೆಯು ಉದಾತ್ತತೆ ಹಾಗೂ ಮತಾಂಧತೆಯ ವಿಚಿತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ವಿಶ್ವದ ಇತರೆಡೆಗಳಿಗಿಂತ ಇಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮದುವೆ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಅವಳು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಇನ್ನೂ ದ್ವೇಷದಿಂದಲೇ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವಳು ಅನ್ಯಧರ್ಮೀಯ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿ ಮತಾಂತರಗೊಳ್ಳುವಳೆಂಬ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದೊಡ್ಡಿ– ಹಿಂದು ಪುರುಷನೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೀಗಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ-ಹಿಂದು ಮಹಿಳೆಗೆ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಭೂಮಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಭಾಗವಾಗುವುದನ್ನು-ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದು ಮಹಿಳೆಯರಂತೆ ಪುರುಷರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟು ಗರಿಷ್ಟ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಒಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಮದುವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ನಡುವೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕಾನೂನು, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನಾ ಪದ್ಧತಿ ತಾರತಮ್ಯ ತೋರಿಸುವುವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ ಮತಾಂಧತೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಪೀಠದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಯದ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಯಸುವ ಹಿಂದು ಎಷ್ಟೇ ಉದಾತ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಬಯಕೆ ಮಂಕುತನ ಮತ್ತು ಕಪಟಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದು ಪುರುಷನು ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ತನ್ನ ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನವ ಜೀವಿ ಎಂದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮತಾಂಧತೆ ಮತ್ತು ಉದಾತ್ತತೆಗಳು ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಆಸ್ತಿ :

ಹಿಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಅಪರಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅನಾಸಕ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಇಟ್ಟಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಉದಾತ್ತವಾದುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮತಾಂಧ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತವು ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಕುಲೀನ ಜನರಿಗೆ ಬಲಾಢ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲಾ ಇದೆಯೋ ಅದೆಲ್ಲಾ ಸರಿ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಖಾಸಗಿ ವಿರುದ್ಧದ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಡೆತನದ ಆಸ್ತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇತ್ತೀಚಿನದು. ಆದರೆ ಅದರ ಹಳೆಯ ರೂಪವಾದ ನಿರ್ಮಮಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಹಿಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಬೇರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಬಲಾಢ್ಯತೆಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತರ್ಕಬದ್ಧ ಅಂತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಹಿಂದುಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಸ್ತಿಯು ಒಂದಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹಿಂದು ಧರ್ಮವು ಕಾಲ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಹಿಷ್ಣುತೆ :

ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ ಸೋಲು ಕಾಣದ ಒಂದು ಅಂಶವೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಅದು ಬಹಿರಂಗ ಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಅದು ಸಾಧಿಸಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮತಾಂಧತನ ಯಾವಾಗಲೂ ಏಕ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ. ತಾನು ಯಾವುದರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಪಂಗಡಗಳ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳ ದಮನ ಮಾಡಲು ಅದು ಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಎಂದೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಇವನ್ನು ಹಿಂದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳ ಆಟದ ಬೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಭಿನ್ನತೆಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯತೆ ತತ್ವವನ್ನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ತನ್ನ ಒಳಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸಲು ಕಲಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಅಂಶ ಯಾವಾಗಲೂ ದಮನಕಾರಿ ಅಂಶಕ್ಕಿಂತ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಯುರೋಪಿನ ವಿಚಾರವಾದದ ಮೂಲಕ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಅಂಥದೇ ಮಾನಸಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತಪ್ಪು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ವಾಲ್ಟೇರ್ ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದ. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಯಾವುದು ಸರಿ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ವಿವಿಧ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ತನ್ನ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅದು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಮತ್ತು ಆಚಾರಗಳು ಮತಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಒಮ್ಮತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅದು ಯತ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಮಾನವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಏಕರೀತಿಯ ನಡೆವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪಾಲಿಸುವ ಏಕ ರೀತಿಯನ್ನೂ

ಅದು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಹು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮತ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಸೂತ್ರವಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿದ್ದ, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾರದ, ಭಿನ್ನತೆಯೊಳಗಿನ ಏಕತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮಾತ್ರ ಅದು ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಗುಣ, ಭಿನ್ನತೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ತಪ್ಪೇ ಆಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದುದರ ಭಿನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತದಿಂದ ಬಂದುದಾಗಿದೆ.

ಏಕತೆ :

ಮತಾಂಧತೆಯು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಸಮವಸ್ತ್ರದ ಏಕತೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಲು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ. ಅದರ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಎಲ್ಲ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಚಾಲನಾ ಶಕ್ತಿ ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಬಲದ ಹಂಬಲದಿಂದಾಗಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವು ಮಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿನಾಶಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಯಾವುದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತಾಂಧ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಏಕತೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನಾಗಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡಿರುವುದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಗಳಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಜಾತಿ, ಮಹಿಳೆ, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಉದಾತ್ತ ಗುಣ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮತಾಂಧತೆಯ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆ ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಿಭಜನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ತುಂಡು ತುಂಡಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಭಾರತವು ಛಪ್ಪನ್ನಾರು ದೇಶ-ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆ ಹೊಂದಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಮತಾಂಧತೆಯು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಇತ್ತೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಉದಾತ್ತ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ದೇಶದ ಏಕತೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಎಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿದೆ.

ದೇಶವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದೊಡ್ಡ ಸೋಲುಗಳು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಉದಾತ್ತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಪಂಥವು ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಬಾಜಿರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಂಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೇ ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಕಾಲದ ಮತಾಂಧತೆಯಿಂದ ಅವನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಪುನಃ ಗುರುನಾನಕನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಉದಾತ್ತ ಧರ್ಮ ರಣಜಿತ್‌ಸಿಂಗನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಉತ್ತುಂಗ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಬಹು ಬೇಗ ಶಿಖ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಮತಾಂಧತೆಯು ಒಳಜಗಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿತು. ಒಮ್ಮೆ ಸೋತು ಹೋದ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸಮಕಾಲೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುನರಾವರ್ತನಗೊಳ್ಳಲು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂತರಂಗದ ಕರಾಳ ಹಂಬಲ ಇಂದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್‌ಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಮತಾಂಧ ಪ್ರವಾಹಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲುದು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳ ಬೋಧನೆ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಏಕತೆಗಾಗಿ ಮಾಡುವ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ, ಅವನತಿಯ ಮೂಲ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೆ ಅಥವಾ ಅನಂತರದ ಮಿಶ್ರಣದಲ್ಲೇ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧ ಪರಾಭವಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತನಗೊಳಿಸುವ ಗುಂಪುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ವಿಜಯನಗರದ ಇಂತಹ ಅಧ್ಯಯನ, ಅದರ ಬೇರುಗಳು ಶಂಕರ ಅಥವಾ ನಿಂಬಾರಕರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದುವೆ ಮತ್ತು ಹಂಪಿಯ ವೈಭವದ ತಳದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಕೊಳೆತ ಬೀಜಗಳು ಅಡಗಿದ್ದುವು ಮುಂತಾದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕವಾದುವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶೇರ್‌ಶಹಾ ಮತ್ತು ಅಕ್ಬರರ ಉದಾತ್ತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಹಿಂದೆ ಏನಡಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರೇಕೆ ಔರಂಗಜೇಬನ ಮತಾಂಧತೆಗೆ ಸೋಲಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

ಭಾರತವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಭಾರತೀಯ ಜನರ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಭಾಗಶಃ ಮಾತ್ರ. ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಉದಾತ್ತ ಪ್ರವಾಹಗಳು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ್ದುವು ನಿಜ. ಆದರೆ ಆದರ ತಕ್ಷಣದ ಶಕ್ತಿಯ ಹಿಂದೆ ಏನಿದ್ದಿತು ? ತುಳಸಿದಾಸ, ಕಬೀರ ಮತ್ತು ಚೈತನ್ಯರಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂತರ ಪರಂಪರೆ ಇದ್ದಿತೆ? ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ ಆಧುನಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರಾದ ರಾಮ ಮೋಹನ ರಾಯ್ ಮತ್ತು ಫೈಜಾಬಾದ್‌ನ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಮೌಲ್ವಿ ಇದ್ದರೆ ? ಅಥವಾ ಯುರೋಪಿನ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಇದ್ದಿತೆ ? ಕಳೆದ ಐದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಎಲ್ಲ ಮತಾಂಧ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಲು ತೊಡಗಿದುವೆ ? ಮತಾಂಧತೆಯು ಸೋತು ಹೋಯಿತೆ? ಪುನಃ ಅದು ತಲೆ ಎತ್ತಲಾರದೆ ? ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು.

ಉದಾತ್ತತೆಯು ಮಾತ್ರ ದೇಶವನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಬಲ್ಲದು. ಭಾರತವು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರ. ಸ್ವಯಂ ಇಚ್ಛೆಯ ಮಾನವೀಯ ಹಂಬಲವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಾವ ಶಕ್ತಿಯೂ ಅದನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲಾರದು. ಮತಾಂಧ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಸ್ವಭಾವ ಸಹಜವಾಗಿ ಅಂತಹ ಹಂಬಲವನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾರದು. ಹಿಂದೆ ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಆದಂತೆ ಉದಾತ್ತ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಅದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲುದು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಂಕುಚಿತ ಅರ್ಥದ ರಾಜಕೀಯ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಅದು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಯ ಧರ್ಮ. ಏಕತೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಅದು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದ್ದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಒತ್ತಾಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ದೇಶದ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಛಿದ್ರೀಕರಣ ಎಂಬ ಎರಡು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋರಾಟವೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಭಿನ್ನತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ :

ಏನೇ ಆದರೂ ಉದಾತ್ತ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಭಿನ್ನತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೋಗ ಮತ್ತು ವಿಚ್ಛಿದ್ರೀಕರಣದ ಬೀಜ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಡಗಿದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ಉದಾತ್ತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ನಡುವೆ ನುಸುಳುವ ಮತಾಂಧ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಭಿನ್ನತೆಯೊಳಗಿನ ಏಕತೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಹಾಗೂ ಸೋಮಾರಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧಿಕ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಲ್ಲವು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ಒಡೆದುಹೋಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದು ತುಂಬಾ ಬಳಲಿಕೆಯ ಕೆಲಸ ಅವು ಒಂದೊಂದೂ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸದ್ದುಗದ್ದಲಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಉದಾತ್ತ ಗುಣವು ಅವುಗಳನ್ನು ಏಕತೆಯ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ದೇಶದ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಗೊಂದಲ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಒಡೆದು ಹೋಳಾಗುವ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಯಾರೂ ಚಿಂತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರ ಭಾಗವೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮತಾಂಧ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಚಾಲನಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅದರ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಮತ್ತಷ್ಟು ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಮಹಾಯುದ್ಧ ವರ್ತಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬಗ್ಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳುವ ಹೊರರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ಹೊರರೂಪವೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಮರೆಯದಿರೋಣ. ಹಿಂದಿನ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದ ಎಲ್ಲ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯ ಕೊಲೆ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೋರಾಟದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದೊಳಗಿನ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮರದ ಫಲವಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ, ಮಹಿಳೆ, ಆಸ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮತಾಂಧತೆಗೆ ಯಾವೊಬ್ಬ ಹಿಂದುವೂ ಗಾಂಧೀಜಿ ನೀಡಿದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ನೀಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಹಿ ಭಾವನೆಯೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ಹಿಂದೆಯೂ ಗಾಂಧೀಜಿ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಅದು ಜಾತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಯ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೂಡಿದುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮತಾಂಧತೆಯು ಹಿಂದೂ ಉದಾತ್ತತೆಯೊಡನೆ ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡಿದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಅತಿನೀಚ ಜೂಜಿನ ಪಣವಾಗಿತ್ತು. ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಕೊಲೆಗಾರ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಮತಾಂಧತೆಯ ಅಂಶ. ಅದು ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಹಿಂದೂಗಳಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಗಾಮಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯ ಕೊಲೆಯ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಹಿಂದೂ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಯ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಯಾರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಿಸಿದ್ದುವೋ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆರೋಪಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಸಮತೋಲನ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವಿತನಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧ ಅಂಶಗಳು ಏಕೆ ಸತತವಾಗಿ

ಒಂದರೊಡನೊಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ? ಏಕೆ ಅವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಮರಕ್ಕೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿಲ್ಲ? ಇದು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಮೃದ್ಧ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತಾಂಧತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸುವ ಕೆಲಸ ಎಂದೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಸಂದೇಹಾತೀತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಆಗಿರುವ ದುರಂತ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಸಹ ಸಂದೇಹಾತೀತವಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಿಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಾತಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ, ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪುರುಷನೊಡನೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮತಾಂಧತೆಯು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಆಗಾಗ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ನಿರಂತರವಾದ ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಧರ್ಮಗಳಂತೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿಧಾನ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಉದಾತ್ತತೆ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮರವನ್ನು ಎಂದೂ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಬನಿಯ ಜೋಡಿ, ಒಳ್ಳೆಯದಕ್ಕೋ ಕೆಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೋ, ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಆಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮತಾಂಧವಾಗಿ ಅದರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ.

ಕೇವಲ ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉದಾತ್ತೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ಅವುಗಳ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಶಾಶ್ವತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡೆದುಹಾಕಬೇಕು.

ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಭ್ರಾಂತಿ ;

ಪರಿಹಾರ ಕಾಣದ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಭ್ರಾಂತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಆದಿ ಭೌತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹಿಂದೂ ಉದಾತ್ತರ ಮತ್ತು ಮತಾಂಧರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೋರಿಕೆಯ ಆಚೆ ಇರುವ ಸತ್ಯದ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತೋರಿಕೆಯ ವಸ್ತುವೆಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೀಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದು ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಉನ್ನತ ಸತ್ಯದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿ

ಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳ ಎಲ್ಲ ತತ್ವದರ್ಶನಗಳು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿವೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಉಳಿದ ಮತಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತ ಯಾವ ರೀತಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಉಳಿದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಕೇವಲ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಂಗೀತದ ರಾಗಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯು ಸತ್ಯದ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಾಗಿ ತೋರಿಕೆಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಪ್ರಭಾವವು ಬಹು ಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ತೋರಿಕೆಯ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತವಕದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಕೇರಿ, ಜರಡಿ ಹಿಡಿದು, ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಬಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದೆ. ಇದು ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಯುರೋಪಿಯನ್‌ಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರಶೀಲ ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅವನು ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಅವು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮದ ನೀತಿಯ ಅಂಶ ಮನುಷ್ಯನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ದೇವರ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಶೋಧನೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ, ಏನೇ ಆದರೂ ಅದರ ಆದಿ ಭೌತಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಯಾವಾಗಲೂ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದರ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಆಚೆ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಸತ್ಯದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಯೂರೋಪು ಸಹ ಅಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ತೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅಥವಾ ಸತ್ಯದ ಸಂಕುಚಿತ ಭಾಗ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಯೂರೋಪಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೈತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ತೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸಹ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಜೀವನದ ಸತ್ಯಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕೆಳಸ್ತರದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿಗೂ ಉನ್ನತ ಸ್ತರದ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆ. ಇದು ಜನರ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಾಂತ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಆದರೆ ಅರ್ಧ ಹಾಳಾದ ಕೊನಾರಕ್ ದೇವಾಲಯದ ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಡಿಸಲಾದ ಸಾವಿರಾರು ಶಿಲ್ಪ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ತೋರಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಲಾವಿದನಲ್ಲಿ ಜಿಪುಣತನವಾಗಲಿ, ಸಂಕೋಚವಾಗಲಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಎಲ್ಲ ಸಮೃದ್ಧ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮಜಲಿನವರೆಗೆ ಬೇಟೆ, ಪ್ರಣಯ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಶಿಲ್ಪಚಿತ್ರಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಆದರೆ ದೇವಾಲಯದ ಒಳಭಾಗವೆಲ್ಲಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರಿದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲೋ ಒಂದೆರಡು ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು ನಿಶ್ಚಲತೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಚಲನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಹೊರವಲಯದಿಂದ ನಿಶ್ಚಲತೆ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಳಭಾಗ ಬಹುಶಃ ಈ ದೇವಾಲಯದ ಮೂಲಭೂತ ವಿನ್ಯಾಸವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪರಮಾರ್ಥ ಸತ್ಯದ ಅನ್ವೇಷಣೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಕೈಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಂತೆ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪದ ತೌಲನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಚಿತ್ರಗಳು, ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಾಸ್ತು ಕಲೆಯ ಅಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸತ್ಯದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಮಾನವನಿಗೆ ಚಿತ್ರಕಲೆಗಿಂತ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಛಿದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ :

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮೀಯನು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಛಿದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮೀಯನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಬಗೆಗಿನ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಬಾಹ್ಯಸತ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಒಳನೋಟವನ್ನು ಸದಾ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಡಾಂಭಿಕತೆಗೆ ಸಾಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮೀಯನು ಬಹುಶಃ ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಡಾಂಭಿಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಡಾಂಭಿಕರು ಇತರರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಅವನು ಸಹ ಇತರರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ತನಗೇ ಮಾರಕವಾಗುವಂತೆ, ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮೋಸಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ತೋರಿಕೆಯ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ

ಸತ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಛಿದ್ರವಾದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಮತ್ತು ಇಂದಿಗೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಎಂತಹ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದೆ! ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕಾಣದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯರಾದವರೂ ಸಹ ಮನುಷ್ಯ – ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ ಭೌತಿಕ ಸಮಾನತೆ ಅಥವಾ ಏಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದಿ ಭೌತಿಕ ಸಮಾನತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವುದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಹೀನ ಆಚರಣೆಯೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಆದಿ ಭೌತಿಕ ಹಿಂದೂ ಬಡವರನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿಯವರನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲುಗಳಂತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ತರತಮ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ ಎಂದು ನಾನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಸಸ್ಯಾಹಾರ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಮರೆಮಾಚಿದ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳಾಗಿ ಅವನತಿ ಹೊಂದುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾಗ ಸತ್ಯವು ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯವಾಗಿ ಸೌಂದರ್ಯವು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವಾಗಿ ಪರ್ಯವಸಾನ ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ವಿದಿತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಬೇರೆಡೆಗಳಿಗಿಂತ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೆಲ್ಲೂ ಮಾನವನು ಕಾಣದ ಆಳದ ಕತ್ತಲ ರೂಪಕ್ಕೂ ಇಳಿದಂತಹ, ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದುವು ತನ್ನ ವೃತ್ತಿ, ಯಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಕುಟುಂಬ, ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹೆಚ್ಚಳ, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷಕ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿಯದ ಹೊರತು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಛಿದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ತನ್ನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಮತಾಂಧತೆಗೆ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ಪೆಟ್ಟುಕೊಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ.

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ತನ್ನ ಭಾವುಕತೆಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಜೀವ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಏಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ಹಂಬಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಬಹುಶಃ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣ. ಒಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಹುಡುಗನು ಮೇಕೆಯ ಮರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ

ದಂತೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ, ಒಂದು ವಾಹನ ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕವಿದ ಬೇರು ಮತ್ತು ಹಸಿರು ಟೊಂಗೆಗಳನ್ನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಭಾಗವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಮತ್ತು ಒಮ್ಮೆಯೇ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ ಭಾವಗಳು ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಗುಣವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯಂತೆ ಮತ್ತಾವ ಧರ್ಮದಲ್ಲೂ ಅದು ಆಳವಾದ ಮತ್ತು ಗಾಢವಾದ ಭಾವನೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಇದ್ದಾನೊ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೊ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅಪರೂಪದ ಭಾವನೆಯಾಗಿಯಾದರೂ ತಾನು ಎಲ್ಲ ಜೀವ ಜಂತುಗಳ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನು ಎಂಬ ಭಾವ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಈ ಭಾವವನ್ನು ಹೋರಾಟವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಾಹಸವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬಾಹ್ಯದ ಅತಿಯಾದ ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಂದ ತಲೆದೋರಿದ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಯುರೋಪು ಸಾಯುತ್ತಿದೆ. ಅಂತರಂಗದ ಏಕಪಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಜಡತೆಯಿಂದ ಭಾರತ ಅಷ್ಟೇ ಸಾಯುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಜಡತೆಗಿಂತ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಸಾಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡು ವಿಧದ ವಿಚಾರಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಾನವನ ಮುಂದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಾಗಿವೆಯೆ ? ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಅಡಿಯಾಳಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಗುಣವನ್ನು ಏಕತೆಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಗುಣದೊಡನೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಎರಡು ಗುಣಗಳನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಮೂಲ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಆಗತ್ಯವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಏಕತೆಯ ಸೃಜನಶೀಲಗುಣ ಒಂದು ಸಮತೋಲನವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಕೇವಲ ದುರಾಸೆ, ದ್ವೇಷ ಮತ್ತು ಅಸೂಯೆಗಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೊಸ ಮನಸ್ಸು :

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೊಸ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವು ಹೊಂದೀತೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಆದರೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಅಂದರೆ ಏನು ? ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲ; ಉತ್ತರಗಳ ಸರಣಿಯೇ ಇದೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ನಿಜ, ಹಿಂದೂ